

Luku 5: Perustuslaki turvaa yksilön oikeudet

Ohjeet: opetusryhmä jakautuu neljän opiskelijan sattumanvaraisiin tiimeihin.

- **Aluksi aiheet jaetaan perustiimin** jäsenille (1-4).
- Tämän jälkeen siirrytään asiantuntijatiimeihin (4xaihe1; 4xaihe2; 4xaihe 3 ja 4xaihe 4)
- Taulukko täydennetään asiantuntijatiimin kanssa tarvittaessa keskustellen.
- **Lopuksi perustiimi kokoontuu**, jolloin opetat muille oman aiheesi sisällön.

1. Vapaus, yksilön oikeudet	2. Syrjintä, tasa-arvo, yhdenvertaisuus	3. Henkilötiedot	4. Identiteettivarkaus
Vapausoikeudet = turvaavat yksilön vapauden esim. oikeus elämään, henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen, liikkumiseen, sananvapauteen ym.	PL syrjinnän kielto = ihmisiä ei saa asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, uskonnon, kielen, mielipiteen, vakaumuksen, terveydentilan, vammaisuuden tai varallisuuden perusteella.	Henkilötieto = tiedot, joiden avulla henkilö voidaan tunnistaa suoraan tai välillisesti esimerkiksi yhdistämällä yksittäinen tieto johonkin toiseen tietoon. Henkilötiedoiksi lasketaan esimerkiksi nimi, henkilötunnus, osoite ja puhelinnumero sekä terveystiedot ja matkapuhelimen paikannustiedot.	Identiteettivarkaus = rikos, jossa toisen ihmisen henkilökohtaisia tietoja käytetään luvatta.
Vapausoikeuksiin liittyvää lainsäädäntöä esimerkkejä = Laki lähestymiskiellosta.	Teemaan liittyviä lakeja esim. = YhdenvertaisuusL, tasa-arvoL	EU tietosuojasetus = velvoittaa jäsenvaltioita Kansallinen tietosuojalaki = on säädetty EU:n	Identiteettivarkauden kaksivaiheisuus = henkilötietojen varastaminen, petos

		tietosuoja-asetusta täydentämään. Molemmat kieltävät tarpeettoman henkilötietojen käsittelyn.	
TSS-oikeudet (taloudelliset, sosiaaliset, sivistykselliset) = oikeus työhön, sosiaaliturvaan, opetukseen	PL yhdenvertaisuuden käsite = yhdenvertaisuuden käsite laajasti, myös sukupuoli	Henkilötietorekisteri = on henkilötietoja sisältävä luettelo	Suojautuminen = tarkkuus henkilötietojen käsittelyssä, Omia henkilötunnuksia, salasanoja tai tilinumeroita ei pidä antaa niitä pyytävälle. Salasanat, tietoturvaohjelmat.
Perusoikeuksien rajoittaminen poikkeustilanteissa = kriisi, sota; rajoitetaan esim. liikkumista, kokoontumista.	Häirintä = sanallista, sanatonta tai fyysistä toimintaa, jolla on tarkoitus loukata henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta	Huolellisuusveloitte = henkilötietoja on käsiteltävä huolellisesti ja huolehdittava yksityisyyden suojan toteutumisesta	Identiteettivarkauksen keinoja = kalasteluviestit, valeverkkosivut, epämääräiset liitetiedostot ja viestit, deepfake videot ja viestit, ohjelmistot.
Perusoikeuksien välisiä ristiriitatilanteita esim. = sananvapaus – kunnia, yksityiselämä	Yhdenvertaisuussuunnitelma = suunnitelmalla pyritään ennaltaehkäisemään syrjintä. Viranomaiset, koulutuksen järjestäjät, oppilaitokset, työnantajat.	Seloste henkilörekisteristä = henkilötietojen käsittelyn tarkoitus kerrotaan selosteessa.	
Perustuslakivaliokunta = valvoo perusoikeuksia etukäteen lainsäädäntöä valmisteltaessa	Yhdenvertaisuusvaltuutettu = valvoo yhdenvertaisuuslain noudattamista.	Yksityisyyden suoja terveyden- ja sosiaalihuollossa =	
Eduskunnan oikeusasiamies = valvoo perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista Suomessa	Kohtuulliset mukautukset ja niiden epääminen = vammaisen henkilön yhdenvertaiseen kohteluun liittyvä käsite. Turvataan vammaisen yhdenvertaisuus eri tilanteissa.	PotilasL = potilaan tiedot pidetään salassa. Tietoja saa antaa sivullisille vain potilaan tai hänen laillisen edustajansa kirjallisella suostumuksella.	

		<p>Potilaalla on oikeus hyvään hoitoon, joka on järjestettävä hänen vakaumustaan ja yksityisyyttään kunnioittaen. Potilaalla on myös oikeus saada nähdä ja tarkistaa omat tietonsa.</p>	
<p>Oikeuskansleri = vastaa erityisesti viranomaisten toiminnan lainmukaisuudesta</p>	<p>Tasa-arvo = viitataan sukupuolten väliseen tasa-arvoon. Tasa-arvoL kieltää syrjinnän sukupuolen perusteella ja velvoittaa edistämään sukupuolten välistä tasa-arvoa.</p>	<p>Oikeus pysyä tuntemattomana viestintävälineissä = kuuluu yksityisyyden suojaan. Yksilön kuvaa tai nimeä ei saa julkaista tai levittää ilman hänen lupaansa.</p>	
	<p>Tasa-arvo-ohjelmat esimerkkejä = hallitus laatii tasa-arvo-ohjelman. Työpaikkojen, oppilaitosten ja viranomaisten on laadittava tasa-arvosuunnitelma ja valvottava sen toteuttamista. Tasa-arvovaltuutettu. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta.</p>	<p>Kunnianloukkaus = teko jossa esitetään valhe, vihje tai halveksunta siten, että teko aiheuttaa vahinkoa tai kärsimystä.</p>	